

آنچه مادران در مورد علل کم وزنی

هنگام تولد نوزاد خود باید بدانند؟

مولفین

دکتر مهکان کران

متخصص پزشکی خانواده و رتبه یک کشوری و اساتید تخصصی

دکتر محمد کران

مدیر مرکز بهداشت شهرستان قائم شهر

سرشناسه	:	گران، مژگان، ۱۳۵۷
عنوان و نام	:	آنچه مادران در مورد علل کم وزنی هنگام تولد نوزاد خود باید بدانند؟ / مولفین مژگان گران، محمد گران.
پدیدآور	:	ساری: علیم نور، ۱۳۹۸
مشخصات نشر	:	۸۳ ص.
مشخصات ظاهری	:	978-600-7341-86-5
شابک	:	فیبا
وضعیت فهرست نویسی	:	
موضوع	:	تغذیه — نابسامانی‌ها در نوزادان
موضوع	:	Nutrition disorders in infants
موضوع	:	لاغری در کودکان
موضوع	:	Leanness in children
شناسه افزوده	:	گران، محمد، ۱۳۵۰
رده بندی کنگره	:	RJ۳۹۹ / ۷۷ ۱۳۹۸
رده بندی دیویی	:	۶۱۸/۹۲۳۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۵۹۵۳۴۳

شناسنامه کتاب

- ◀ نام کتاب: آنچه مادران در مورد علل کم وزنی هنگام تولد نوزاد خود باید بدانند؟
- ◀ مؤلفین: دکتر مژگان گران، دکتر محمد گران
- ◀ طرح روی جلد: شهربانو فرخی
- ◀ ویراستار: دکتر مژگان گران
- ◀ تیراژ: ۵۰۰
- ◀ ناشر: علیم نور
- ◀ نوبت چاپ اول: ۱۳۹۸
- ◀ چاپ و صحافی: پیشگام
- ◀ قیمت: ۴۰۰۰۰۰

فهرست مطالب

۷	 سخن ناشر
۸	 مقدمه

۱۱ فصل اول مفاهیم و کلیات

۱۱	 تعریف مفاهیم
۱۵	 حاملگی چند قلو

۳۱ فصل دوم سن جنین و کودک

۲۵	 جنس کودک
۲۶	 سن مادر
۲۹	 سن ازدواج و اولین حاملگی
۳۰	 سواد
۳۳	 سوابق حاملگی‌های قبلی مادر
۳۳	 وضعیت زنان و مراقبت‌های بهداشتی زنان باردار
۳۵	 تعداد مراجعات
۳۷	 حاملگی و بیماری
۳۸	 اشتغال مادر

۳۹ فصل سوم مراحل پیشگیری از تولد نوزاد با وزن کم هنگام تولد

۴۹ فصل چهارم کم وزنی کودک

۵۵	 علل کم وزنی کودک
----	------------------------

۵۵	هنگام تولد
۵۵	بلافاصله بعد از تولد
۵۶	علل وزن نگرفتن کودک در زمان شیرخواری
۵۶	دفعات شیردهی
۵۶	بیماری ها
۵۷	برنامه غذایی نامناسب
۶۲	مشکلات نورولوژیکی ، مانند خونریزی مغزی
۶۲	سندرم مرگ ناگهانی نوزاد
۶۳	درمان

۶۵

فصل پنجم پیشگیری

۶۹

فصل ششم خلاصه و نتیجه گیری

۷۱	چرا وزن نوزاد مهم است؟
۷۲	نوزادان کم وزن
۷۳	دیگر عوارض کم وزنی نوزادان
۷۳	چه کنیم تا کودکمان با وزن کم متولد نشود؟
۷۴	روند طبیعی رشد کودک تا ۸ سالگی
۷۴	مراحل نمو طبیعی کودک

۷۷

فهرست منابع و مآخذ

مقدمه

در این کتاب در پی آن هستیم تا عوامل موثر بر تولد نوزادان با وزن کمتر از ۲٫۵ کیلوگرم را تعیین نماییم. بدین منظور با مطالعه کلیه منابع علمی در دسترس و شناسایی ویژگی‌های جمعیتی و بهداشتی مادران و نوزادان، مطالب طبقه‌بندی شده و بر اساس آن متغیرها شناسایی شد.

کودکان سرمایه فردای جامعه بشری هستند و میزان مرگ و میر نوزادان از مهمترین شاخص‌های بهداشتی هر جامعه است که تحت تاثیر عوامل مختلفی می‌باشد. بر اساس آخرین آمار WHO میزان مرگ و میر کودکان کمتر از پنج سال برابر، روزی ۱۶۰۰۰ کودک می‌باشد و اکثر دلایل مرگ و میر کودکان قابل پیشگیری است. این شاخص نسبت به سال‌های قبل کاهش داشته است. مقدار دو سوم این آماره را مرگ و میر نوزادان تشکیل می‌دهد (WHO، ۲۰۱۵). از عمده دلایل مرگ و میر نوزادان در جهان می‌توان به عوامل تولد زود هنگام، عفونت‌های شدید، خفگی نوزادی، ناهنجاری‌های بدو تولد و کم‌وزنی نوزاد اشاره نمود. از عوامل ذکر شده وزن پایین هنگام تولد یکی از دلایل اصلی مرگ و میر در شیرخواران و نوزادان است. در کشور‌های مختلف میزان وزن پایین هنگام تولد در ارتباط مستقیم با میزان مرگ و میر در دوران شیرخوارگی می‌باشد (اکبری، ۱۳۸۷). بر اساس نتایج پژوهش‌های مختلف وزن هنگام تولد یکی از عوامل اصلی تعیین‌کننده بقاء رشد جسمانی و مغزی آینده کودک بوده و نشانه معتبری از رشد داخل رحمی می‌باشد. از آن جهت که کم‌وزنی در هنگام تولد منجر به مرگ و میر، ازدیاد معلولیت‌ها و بیماری‌ها در دوران کودکی می‌شود، شناخت عوامل موثر بر کم‌وزنی و بر طرف کردن این عوامل بسیار حائز اهمیت است.

وزن پایین زمان تولد توسط سازمان جهانی بهداشت وزن زمان تولد کمتر از ۲۵۰۰ گرم تعریف می‌شود. این مقدار مشخص بر اساس مشاهدات اپیدمیولوژیک مبنی بر اینکه نوزادان با وزن کمتر از ۲۵۰۰ گرم به طور تقریبی ۲۰ تا ۴۰ برابر بیشتر از نوزادان با وزن تولد طبیعی در معرض مرگ و میر قرار دارند، تعیین شده است در ضمن این مشخصه به عنوان شاخص مهم ترقی محسوب می‌شود. در ایران مقدار این شاخص در سال ۲۰۱۵ در نوزادان برابر ۱۲۷۹۹ و در کودکان شیرخوار ۱۸۰۶۷ و در کمتر از ۵ سال به غیر از این دو گروه برابر ۱۵۶۸۰ می‌باشد. در کشور های توسعه یافته مانند ژاپن مقدار این شاخص در سال ۲۰۱۵ در نوزادان برابر ۹۴۱ و در کودکان شیرخوار ۲۰۹۳ و در کمتر از ۵ سال به غیر از این دو گروه برابر ۲۸۳۴ می‌باشد. در کشور های در حال توسعه مانند مصر مقدار این شاخص در سال ۲۰۱۵ در نوزادان برابر ۳۵۸۱۸ و در کودکان شیرخوار ۵۶۹۱۴ و در کمتر از ۵ سال به غیر از این دو گروه برابر ۶۵۷۷۵ می‌باشد (WHO, ۲۰۱۵).

بر اساس نتایج گروهی از پژوهشگران، سن، وزن مادر، تعداد بارداری ها، شغل مادر، سابقه مصرف دخانیات، رتبه تولد، طول دوران بارداری و سابقه به دنیا آوردن نوزاد کم وزن نسبت مستقیم با وزن هنگام تولد دارد (اکبری، ۱۳۸۷). گروهی دیگر وضعیت نا مطلوب اجتماعی - اقتصادی، وضعیت بد تغذیه مادر، پایین بودن سطح هموگلوبین و هماتوکریت خون مادر، فشار خون بالای بارداری، چندقلویی، بی سواد بودن مادر، بیماری های مزمن و مصرف الکل را از علل کم وزنی نوزاد بر شمرده اند. مطالعات دیگری گزارش کرده اند که افزایش ناکافی وزن مادر منجر به تولد نوزاد کم وزن می‌گردد.

مسئله افزایش وزن در دوران بارداری به عوامل متعددی از قبیل قد و وزن قبل بارداری، تعداد زایمان های قبلی، فعالیت فیزیکی، سابقه مصرف دخانیات و الکل، فشار خون مادر، بیماری های دوران بارداری، مصرف مکمل های غذایی و تغذیه مادر بستگی دارد (همان منبع). پژوهشگر در این کتاب متغیرهای شناخته شده را در چهار گروه شرایط بارداری و تولد، خصوصیات جنین، تغذیه دوران بارداری و خصوصیات مادر (فیزیکی، جسمانی، اجتماعی، اقتصادی و علمی) تقسیم بندی نموده و به بررسی تاثیر آنها بر تولد نوزادان کم وزن پرداخته ایم و به دنبال پاسخ به این سوال می باشد که آیا این عوامل در تولد نوزادان کم وزن تاثیر گذار بوده اند؟ همانطوری که مشخص است مجموعه شرایط و عوامل بدنی، روانی، اجتماعی، جمعیتی و بالاخره ژنتیکی، محیطی را برای جنین و نوزاد فراهم می کند که به طور قاطع و محسوسی بر هنجارهای حیاتی و زیستی او تاثیر می گذارند. عامل مهم بقاء نوزاد و تامین رشد و نمو او که در جهان و در تمام گروه های جمعیت شناخته شده است پیشگیری از تولد نوزاد با وزن کم میباشد. در واقع در نوزادان سبک وزن (کمتر از ۲۵۰۰ گرم) احتمال اینکه نوزاد بمیرد سه برابر است. با توجه به مطالب بالا و این که ایران در دسته کشورهای در حال توسعه می باشد و میزان نرخ تولد نوزاد با وزن کم در این دسته از کشورها بالا می باشد و شاخص کم وزنی نوزادان متولد شده ضروری به نظر می رسد. لذا بر آن شدیم تا عوامل موثر بر تولد نوزادان کم وزن را بررسی کنیم.

امیدواریم که این کتاب بتواند قدمی در راه آسان کردن مسیر درمان بیماران برداشته و راهنمایی برای آنان باشد تا با تنش کمتری در مسیر بهبودی قدم بردارند.

مولفین